ʻATIQOT

VOLUME 55

ISRAEL ANTIQUITIES AUTHORITY
JERUSALEM 2007

'Atiqot
Publications of the Israel Antiquities Authority

Editor-in-Chief: Zvi Gal

Series Editor: Rachel Kudish-Vashdi

English Editors: Joe Shadur
Shelley Sadeh
Ann Roshwalb-Hurowitz

Hebrew Editors: Zvi Gal
Lior Wexler
Shoshana Israeli
Ayelet Gilboa

Editorial Coordinator: Aviva Schwarzfeld

Cover Illustrations
English: A Roman Imperial Oil Lamp from a Burial Cave at Caesarea (Photography: Clara Amit)
Hebrew: A Large Quarry in the Samarian Shephelah (Photography: Tsila Sagiv)

Typesetting and Layout: Hagar Maimon and Margalit Hayosh
Production: Hagar Maimon
Preparation of Illustrations: Natalia Zak, Irina Berin and Elizabeth Belashov

Scanning, Plates and Printing: Keterpress Enterprises, Jerusalem

© 2007, the Israel Antiquities Authority
POB 586, Jerusalem 91004
ISBN 978–965–406–199–5
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

Photo: Samuel Wolff

Giora Parnos 1959–2006

In memory of Giora Parnos
archaeologist, friend and colleague
who was taken from us by sudden and untimely death
in the midst of an excavation

CONTENTS

Faunal Remains from Late Chalcolithic–Bronze Age Dwelling and Burial Caves at Shoham (North), Lod Valley	Liora Kolska Horwitz	1*
Tel Ḥaẓor: Areas Q (The Eastern Spur) and N	Karen Covello-Paran	17*
A Tomb from the Second Temple Period at Shoham *The Glass Vessels, by Ruth E. Jackson-Tal*	Alla Nagorsky	43*

Summaries of the Hebrew Section

An Intermediate Bronze Age Cemetery at Azor	Eli Yannai	53*
A Late Roman Period Burial Cave and Dump at Tell Qasile	Etan Ayalon and Semadar Harpazi-Ofer	54*
Stone Quarries at Ḥorbat Gilan, in the Menashe Hills	Amir Gorzalczany	55*
Burials from the Roman and Byzantine Periods at Caesarea	Yosef Porath	56*
Remains of a Hall North of Caesarea	Gershon Edelstein	57*
Tel Barom	Emmanuel Damati	58*
Survey and Salvage Excavations on the Menashe Spur, near Ḥorbat Bareqet and Kibbutz Regavim	Amir Gorzalczany	59*
Excavations and Surveys at Ḥorbat Anusha and Ḥorbat Leved in the Samarian Shephelah	Ofer Sion, Uzi ʻAd, Mordechai Haiman and Giora Parnos	62*
The Archaeozoological Findings from the Shoham (North) Caves	Moshe Sade	64*
A Note Concerning the *Onopordum cynarocephalum* Plant in Relation to Archaeological Sites	Aviram Oshri	65*

The Hebrew Section 1–171

Abbreviations

AASOR	Annual of the American Schools of Oriental Research
'Atiqot (*ES*)	English Series
'Atiqot (*HS*)	Hebrew Series
BAR	*British Archaeological Reports*
BASOR	*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*
BIES	*Bulletin of the Israel Exploration Society* (Hebrew)
BAR Int. S.	British Archaeological Reports (International Series)
ESI	*Excavations and Surveys in Israel*
HA	*Ḥadashot Arkheologiyot*
HA–ESI	*Ḥadashot Arkheologiyot – Excavations and Surveys in Israel* (from 1999)
IAA Reports	Israel Antiquities Authority Reports
IEJ	*Israel Exploration Journal*
JARCE	*Journal of American Research Center in Egypt*
JEA	*Journal of Egyptian Archaeology*
JGS	*Journal of Glass Studies*
JPOS	*Journal of the Palestine Oriental Society*
JRA	*Journal of Roman Archaeology*
LA	*Liber Annuus*
OIP	Oriental Institute Publications
PEQ	*Palestine Exploration Quarterly*
QDAP	*Quarterly of the Department of Antiquities of Palestine*
RB	*Revue Biblique*
ZDPV	*Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins*

Addresses of authors other than employees of the Israel Antiquities Authority:
Liora Kolska Horwitz—Department of E.S.E., Berman Bldg., Givat Ram Campus, The Hebrew University, Jerusalem 91904; Etan Ayalon—Eretz Israel Museum, Tel Aviv 61170; Smadar Harpazi-Ofer—Eretz Israel Museum, Tel Aviv 61170; Moshe Sade—45 Vinik St., Rishon Le-Ẕiyyon 75241; Ruth E. Jackson-Tal—83 Sharet St., Tel Aviv 62504.

עתיקות

כרך 55

רשות העתיקות
ירושלים התשס"ז

עתיקות
פרסומי רשות העתיקות

עורך ראשי: צבי גל

עורכת הסדרה: רחל קודיש־ושדי

עריכה עברית: צבי גל
ליאור וקסלר
שושנה ישראלי
איילת גלבוע

עריכה אנגלית: ג׳ו שדור
שלי שדה
אן רושוולב־הורוביץ

רכזת מערכת: אביבה שוורצפלד

איורי עטיפה
עברית: מחצבת חצר גדולה בשפלת השומרון (צילום: צילה שגיב)
אנגלית: נר רומי אימפריאלי מעוטר בשלוש דמויות ה־fata מקיסריה (צילום: קלרה עמית)

סדר ועיצוב: הגר מימון ומרגלית היוש
הבאה לדפוס: הגר מימון
הכנת איורים לדפוס: נטליה זק, אירינה ברין ואליזבט בלשוב

סריקות, לוחות ודפוס: מפעלי דפוס כתר, ירושלים

© כל הזכויות שמורות לרשות העתיקות
ת״ד 586, ירושלים 91004
ISBN 978–965–406–199–5
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

צילום: שמואל וולף

גיורא פרנוס תש"ך–תשס"ז

לזכר חברנו הארכיאולוג
שלִבו נדם בטרם עת בחפירה
יהי זכרו ברוך

תוכן העניינים

בית קברות מתקופת הברונזה הביניימית באזור	אלי ינאי	1
מערת קבורה ובה מצבור כלים מהתקופה הרומית המאוחרת בתל קסילה	איתן איילון וסמדר הרפזי־עפר	29
מחצבות אבן בחורבת גילן שבהרי מנשה	אמיר גורזלזני	37
קברים מהתקופות הרומית והביזנטית בקיסריה	יוסף פורת	45
שרידים של אולם מהתקופה הביזנטית מצפון לקיסריה ממצא המטבעות, מאת דונלד צ׳ אריאל	גרשון אדלשטיין	57
תל ברום המטבעות, מאת דונלד צ׳ אריאל	עמנואל דמתי	63
סקר וחפירות הצלה בשלוחת מנשה, סמוך לחורבת ברקת ולקיבוץ רגבים	אמיר גורזלזני	83
סקר וחפירות בחורבות אנושה ולבד בשפלת שומרון	עפר שיאון, עוזי עד, מוטי היימן וגיורא פרנוס	109
הממצא הארכיאוזואולוגי משוהם (צפון)	משה שדה	161
הערה על הזיקה בין חוחן הקנרס לאתרים ארכיאולוגיים	אבירם אושרי	169

החלק האנגלי

שרידים ארכיאוזואולוגיים מהתקופה הכלקוליתית המאוחרת ומתקופת הברונזה במערות בשוהם (צפון), שפלת לוד	ליאורה קולסקה הורוביץ	1*
תל חצור: שטחים Q (השלוחה המזרחית) ו־N	קרן קובלו־פארן	17*
מערת קבורה מימי הבית השני בשוהם כלי הזכוכית, מאת רות א׳ ג׳קסון־טל	אלה נגורסקי	43*